

Monumentnummer*: 515676

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 november 2001
Kadaster deel/nr 82794/160

Woonplaats* Arum
Gemeente* Súdwest-Fryslân
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente* Arum
Sectie* E
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 184

Omschrijving**

Inleiding

Mooi gelegen KOP-HALS-ROMP BOERDERIJ met bijbehorend BAKHUIS, opgetrokken in 1886 in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Boerderij en bakhuis liggen even ten zuidoosten van een stateterrein, dat op de kaart van B. Schotanaus à Sterringa / F Halma (1718) wordt aangeduid als Hooghuistra en later door W. Eekhoff (1854) als Camminga-state of Hooghuistra-state. De state is vermoedelijk aan het eind van de 18de of het begin van de 19de eeuw gesloopt. Bewaard bleven twee beeldhouwde, schilddragende leeuwen (thans in de schuur opgeslagen) en, in de achtergevel, een gedenksteen met alliantiewapen Van Cammingha (?) - Van Albada (mogelijk van de echtelieden Gerrit Ferdinand van Cammingha, overleden 27 december 1770 en Anna Catharina Eleanora Onesimus-Andreas dr van Albada, overleden 2 april 1762). De huidige boerderij is gelegen ongeveer op de plaats waar voordien de van 1788 daterende "slotpleats" stond. Het tegenwoordig bij de boerderij behorende voormalige stinseterrein is op een dam na volledig omgracht en omvat naast een boomgaard met hoogstamappel, peren- en pruimenbomen een kleine groentetuin. Van de oorspronkelijke erfaanleg en de bijbehorende erfbeplanting is op de oprijlaan na vrijwel niets bewaard gebleven. Het gehele omgrachte terrein (voormalig stinseterrein en het gedeelte waarop de boerderij staat) is beschermd als archeologisch monument. De boerderij heeft sinds 1998 geen agrarische functie meer en is met zorg aangepast aan de nieuwe bestemming van woonboerderij. Komende vanuit het zuidoosten vormt het geheel een beeldbepalend onderdeel van de dorpsbebouwing. NB: de wagenschuur met pootaardappelhok wordt wegens teveel wijzigingen niet van rijkswege beschermd.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kop-hals-romp boerderij, opgetrokken uit machinale rode baksteen (woongedeelte) en gele Friese handvormsteen (bedrijfs gedeelte); het voorhuis onder met geglazuurde Friese golfpannen belegd zadeldak; gepleisterde plint, geprofileerde gootlijst; topschoorstenen met bord (dakkapellen niet oorspronkelijk); de hals en het voorste deel van de hoog opgaande schuur onder schilddak met gegolfde cementpan; voor het overige riet en golfplaat; schoorsteen; staafankers; uilenbord. Kop. De noordgevel beganegronds blind; op kaphoogte twee zesruitsramen. In de oostgevel lichtgetoogde deur met bovenlicht en gietijzeren sierroosters en drie lichtgetoogde zesruitsramen; rechts van de deur stichtingssteen met vermelding "Kobbe Baerdts van Slooten 1886". In de westgevel vierkant raam en deur met bovenlicht; dakkajuit (niet oorspronkelijk). Hals. In de oostgevel deur met bovenlicht en ijzeren sierroosters en twee zesruitsramen. In de westgevel vierkant raam; staafankers; bakgoot op houten klossen. Romp. In de noordgevel twee zesruitsramen (teruggebracht), deur met bovenlicht, drie tweedelige melkkeldervensters met gietijzeren roosters; opkamerraam; staafankers; bakgoot op houten klossen; dakkapel (niet oorspronkelijk). In de oostgevel vierruitsraam, deur en zestien rechtgesloten betonnen stalramen (1946). In de zuidgevel hoge deeldeuren, dubbele en enkele staldeuren, vijf rechtgesloten stalramen (1946); daarboven twee liggende getraliede vensters waartussen beeldhouwde gedenksteen, afkomstig van de afgebroken Camminghastate; staafankers. In de westgevel vijf kleine, getoogde ijzeren stalramen met roedenverdeling, getoogde dubbele deur en twee tweedelige keldervensters met gietijzeren roosters; dakkapel (niet oorspronkelijk). INTERIEUR. Het interieur van het woonhuis is voor een deel in oorspronkelijke staat bewaard gebleven (plattegrond en uitmontering). Van belang zijn onder meer: In de voorkamer een houten bedstedenwand met drie bedsteden en twee kasten, de houten vloer, het stucplafond, de vensterbanken, vouwblinden aan twee vensters, paneeldeuren en een schouw met hoekpilasters en gemarmerde schoorsteenmantel. In de in de oorspronkelijke staat teruggebrachte achterkamer in de hals de houten vloer, de vensterbanken en de vouwblinden, het houten balkenplafond, een bedstedenwand voor twee bedsteden en een tussenkast; de houten schouw met gemarmerde schoorsteenmantel. De houten vloer in de gang is opnieuw gesjabloneerd naar voorbeeld van het oorspronkelijke sjabloneerwerk. Rechtsachter in de gang ligt de trap naar de zolder. Ook de (thans nog in restauratie zijnde) keuken had oorspronkelijk een bedstee. Melkkelder: de vensters van de melkkelder hebben aan de binnenzijde nog de oorspronkelijke binnenluiken. In de (diepe) kelder staan een provisiekast en twee grote stenen bakken die evenals de vloer zijn afgewerkt met een harde sliblaag. Een klein stortluik is verbonden met een grote houten bak. Schuurgedeelte: het inwendige van de zeer ruime schuur met ankerbalkgebint is in 1946 aangepast aan toenmalige gebruikseisen en is sindsdien niet meer gewijzigd. In de schuur zijn onder meer nog aanwezig de koestallen, een opslagruimte voor aardappelen en een spekhok met rondgemetselde bovenkant. Hier bevinden zich ook de twee stenen leeuwen van de vroegere Camminghastate. Ze flankerden ooit een brug tussen de boerderij en het stinseterrein. BAKHUIS. Ten westen van de boerderij gesitueerd bakhuis (1886), opgetrokken uit (hergebruikte?) Friese geeltjes en gedekt door een met Hollandse pannen belegd zadeldak; windveren; staafankers. In de oostelijke kopgevel een rechtgesloten deur; de westelijke kopgevel blind. In de zuidelijke en noordelijke langgevel een klein getoogd ijzeren venster.

Waardering

Boerderij en bijbehorend bakhuis zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de ensemblewaarde.

De boerderij is van cultuurhistorische belang als een bijzondere schakel in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en als goed voorbeeld van een zeer karakteristiek, streekgebonden Fries type. Zij is tevens van belang vanwege de historische relatie met de verdwenen Camminghastate en het nog aanwezige stinseterrein. Zij heeft architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van laat negentiende-eeuwse landelijke bouwkunst in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant en vanwege de samenhang tussen in- en exterieur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Zij heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de bijgebouwen en vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met het ernaast gelegen archeologisch belangwekkende stinseterrein. Zij is tevens van belang vanwege de situering en als beeldbepalend onderdeel van de dorpsbebouwing. De boerderij is tenslotte van belang vanwege de herkenbaarheid en de redelijk grote mate gaafheid van het exterieur en van delen van het interieur.

Het bakhuis is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van een karakteristiek, streekgebonden boerderijtype en vanwege de oorspronkelijke functie. Het heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met het hoofdgebouw. Het is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)